

Hordaland Fylkeskommune

01 AUG 2016

Stiftelsen Det norske arboret

Årsberetning 2015

Stiftelsens årsberetning 2015

Styrets beretning

Stiftelsen Det norske arboret ble opprettet i mars 1971 av: Det Kgl. Landbruksdepartement, Universitetet i Bergen, Bergen kommune, daværende Fana kommune og direktør Fritz C. Rieber. Stiftelsen fester av Bergen kommune en del av tidligere Fana heradsgards grunn og forvalter arboretområdet på til sammen ca. 600 daa på Milde. Av dette er ca. 70 daa avsatt til Botanisk hage for Universitetet i Bergen.

Drift og utvikling av området skjer i nært samarbeid med Universitetet som har ansvaret for den vitenskapelige ledelsen og løpende drift av de vitenskapelige samlingene. Samarbeidet reguleres av samarbeidsavtalen av 2012.

Stiftelsen Det norske arboret har til formål:

- Arboretet skal yte praktisk bidrag til økt utbytte av trevekst på grunnlag av den mest fullstendige representasjon av arter og varianter av trær og busker som egner seg for norske forhold.
- Arboretet skal yte bidrag til forskning og undervisning innen sitt virkefelt, og inngår som ledd i en internasjonal dendrologisk forskningskjede.
- Arboretet skal virke som en integrerende faktor som bla. skal bringe botanikk, hagebruk, skogbruk og arvelære nærmere sammen
- Arboretet skal gjennom sin utforming yte bidrag til folkeopplysning, naturforståelse og friluftsliv.

Plantesamlingene i Arboretet omfatter om lag 3.500 forskjellige planteslag, hvorav vel 3000 er busker og trær (lignoser). Samlet utgjør dette mer enn 8.500 planter. De viktigste plantegruppene er *Rhododendron*, roser (*Rosa*), rogn og asal (*Sorbus*), lønn (*Acer*), spirea (*Spiraea*), kirsebær og plomme (*Prunus*), bjørk (*Betula*), edelgran (*Abies*), syresser (*Chamaecyparis*), klokkelyg (*Erica*), kristtorn (*Ilex*) og røsslyg (*Calluna*). I løpet av 2015 er samlingene tilført 201 nye aksesjoner. Brorparten av disse er *Rhododendron* (98 aksesjoner), dernest følger roser (50), rogn og asal (9), bjørk (5) og lønn (4). Lynghagen ble supplert med 11 nye aksesjoner. En evsentlig andel av de nye aksesjonene ble mottatt som gave fra Botanisk hage på Tøyen. Den omfattende levende planter av 50 aksesjoner man der hadde formert fra frøvillinnsamlet i Kina. Dette materialet vil gi et kjærkomment supplement til Arboretet samlinger fra Asia.

Stiftelsen bidrar med etablering og vedlikehold av beplantningene i Arboretet, og med informasjon og formidling om plantene, alt i nært samarbeid med Universitetet i Bergen som har ansvar for den vitenskapelige delen av virksomheten. En viktig oppgave for Stiftelsen er tilrettelegging for opplevelse, rekreasjon og friluftsliv. Dette er tiltak Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune vektlegger i sine budsjetttildelinger til Stiftelsen. Stiftelsen bidrar til bevisstgjøring om praktisk bruk av trær og busker i private og offentlige anlegg. Arboretet deltar i forvaltningen av våre nasjonale genressurser og informerer om de ressurser som særlig vedaktige planter utgjør, enten de finnes i historiske hager eller naturen. Dette er tiltak Det Kgl. Landbruks- og Matdepartement prioriterer i sine budsjetttildelinger til Stiftelsen.

Stiftelsens innsats er særlig rettet mot tiltak for å tilrettelegge for kunnskapsbasert friluftsliv,

opplevelse og rekreasjon. Stiftelsen arbeider for å skaffe økonomiske bidrag til opparbeidelse og vedlikehold av samlinger og anlegg som er av særlig interesse for publikum. Det store besøket i Arboretområdet fører til slitasje og setter økte krav til tilrettelegging. Det økonomiske grunnlaget for dette må komme fra Stiftelsens bidragsyttere.

Bidragsyttere og økonomi

De offentlige tilskuddene fra Hordaland fylkeskommune, Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Bergen kommune var for 2015 på til sammen kr 1 081 000,-. Dette var 6 700,- mer enn året før som følge av en justering i tilskuddet fra Bergen kommune.

Inntektene fra skogsdriften beløp seg i 2015 til kr 60 455,-, og annet småsalg til kr 3 900,-. Inntekter fra utleie av bolig beløp seg til kr 129 200,-, mens andre leie- og driftsinntekter samlet beløp seg til 9 200,-. Samlet sett gikk salgs- og leieinntektene ned med kr 11 000,- fra 2014.

Under posten "Andre tilskudd" er ført prosjektet «Krafttak 2015-2019» som i løpet av 2015 ble tilgodesett med tilsagn om en bevilgning på til sammen 5 mill. over prosjektperioden på fem år fra Tron Mohn, fra familien Bjarne Rieber og fra Vibeke Aase og Johan Fr. Odfjells Allmenntillegte stiftelse. Til sammen ble vel 891 000,- av prosjektets tildeling for 2015 benyttet til anskaffelse av nødvendig utstyr (bl.a. ny traktor med to tilhengere) og driftsmidler. Den ble også benyttet til å innhente konsulenthjelp fra Asplan Viak AS til utredning av muligheter for anlegg av adkomst som tilfredsstiller krav til universell utforming, fram til Arboretets sentrale attraksjoner, Blondehuset, Rhododendronsamlingene og badeplassen i Grønevika. Tilskuddene til prosjektet ble også benyttet til ansettelse av anleggsgartner Paul Edmundo Odfjell i prosjektet fra 1. juli. Prosjektets andel av lønnsrelaterte utgifter beløp seg dermed til 227 000,- (se nedenfor), og totalt kostet aktivitetene i prosjekt Krafttak 1.13 mill.

Under "Andre tilskudd" er også ført et driftstilskudd på 75 000,- som Arboretet mottok fra Bergen og Omland Friluftsråd for vedlikehold av parkeringsplassen på Dalsmyra og gangveien derfra til Miniarboretet. Endelig er det ført en bevilgning fra Bergens Universitetsfond på 25 000,- til støtte for utgivelse av boken "Muséhagen i Bergen, levende botanikk i mer enn hundre år".

I 2015 ble traséen for gangvei i Gjørevikhaugene fullført for gjenstående midler fra 2014 i «Oppgradering av Arboretets infrastruktur». Veien gjennom Tømmersmåget er også på det nærmeste fullført. Stativer og paneler til to nye informasjonstavler ble i 2015 tatt ned, reparert og pusset opp i ny, grønn farge. Tekst og kart til tavlene var ved utgangen av 2015 i korrektur.

Arboretets ordinære driftsutgifter ble i 2015 noe høyere enn antatt, samtidig som aktiviteten i pågående prosjekter var høy. Posten "småinvesteringer, utstyr" gjelder påkrevd utskifting av brannslukningsviftene, som var rustet i stykker etter mange års tjeneste, og innkjøp av en stangsag for beskjæring av trær. Økningen under posten "Arboretets planteplan" skyldes i hovedsak den uforutsette utgiften på kr 61 562,- til innleid hjelp for opptydding etter stormfelling. Denne summen balanserer nokså nær inntekten fra skogsdriften (se over). For øvrig gikk posten til å dekke vedlikehold og utvikling av plantesamlingene, med 30 000,- til leie av maskiner fra Universitetet, 42 400,- til anskaffelse av planter og 15 000,- til kjøp av plantejord. Holdes ekstrautgiften stormfellingen medførte utenfor, var forbruket på denne posten dermed ca. 9% over budsjett under denne posten. Blondehuset ble malt og pusset opp utvendig i 2015, derfor den forholdsvis store økningen på denne posten.

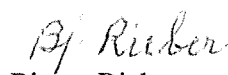
Arboretets ordinære driftsutgifter ble i 2015 omlag som antatt, mens aktiviteten i pågående prosjekter var noe høyere enn tidligere år, og hele det samlede tilskudd til prosjektformål mottatt i 2015 medgikk til dette. Stiftelsens regnskap er således gjort opp med et underskudd kr 80 213,- som er dekket av egenkapitalen.

Arboretet tilsatte fra 1. juli Paul Edmundo Odfjell som anleggsgartner på full tid for prosjekt Krafttak 2015-2019. Ut over dette har Stiftelsen ingen fast tilsatte, bortsett fra stiftelsens direktør. Det ble i 2015 engasjert hjelp i til sammen 33 uker, hovedsaklig til sesonghjelp i sommerhalvåret. Man følger for sine medarbeidere i prosjekt- og engasjementsstillinger de regler og rutiner som gjelder ved Universitetet i Bergen for rapportering og oppfølging av saker som angår arbeidsmiljøet (HMS). Det er ikke meldt om hendelser eller gjort tiltak som har påvirket det ytre miljøet i negativ retning eller har virket forurensende relatert til Arboretets virke. I styret for Stiftelsen er det ingen kvinner pr. 31.12.2015, mens av Fagrådets 6 medlemmer var 3 kvinner i 2015.

Forutsetningene for Arboretets fortsatte drift er til stede, og årsregnskapet for 2015 er satt opp under denne forutsetning.

Store Milde, 14.04. 2016

Lars Helge Nilsen

Bjarne Rieber

Åge Landro

Lillian Vangberg

Ivar Ekanger

Per Harald Salvesen

Del 2 Virksomheten i 2015

Vinteren 2014 – 15 føyet seg inn i rekken av år med uvanlig mye nedbør og mildvær med temperaturer over det normale. Temperaturen de tre første månedene lå 2,3-2,4° over normalen (Flesland stasjon), og laveste lufttemperatur gikk knapt under - 6 °C. Særlig var januar våt med 259 % av normal nedbør (434,7 mm på Stend). Det våte været fortsatte ut mai, og både våren og forsommeren ble kjølige: mai og juni var 1,5 og 1,6 °C kjøligere enn normalt, og vi hadde frostnetter til i begynnelsen av mai. Juni og juli ble tørre, mens resten av året ble varmere enn normalt, mer enn 2 °C over normalen i august, september, november og desember. Starten på høsten var fin, men de to siste månedene ble dertil svært fuktige, og årsnedbøren oversteg 130 % av normal nedbør for året (Stend). Om ettermiddagen den 27. august styrtregnet det i flere timer slik at det oppstod svære dammer flere steder, samt at bekkefar eroderte grusveiene.

Den relativt milde vinteren var også vindfull, og særlig fikk vi føle stormen "Nina" som inntraff lørdag 10. januar på ettermiddagen og kvelden. Det blåste utover natten, men på morgenen den 11. januar hadde vinden roet seg. Nina regnes som det verste uværet i Hordaland siden 1994. Flesland stasjon logget middelvind med liten storms styrke og det var orkan i de kraftigste kastene som kom fra vest og nordvest.

Den kraftige stormen felte mange trær i Arboretet. De alvorligste skadene fikk vi på samlingene av *Nothofagus* fra Argentina og Chile i Sørbøkdalen, der mange flotte trær veltet. I Lindhaugen i Botanisk hage falt et større eiketre over ende, og ved artssamlingen til *Rhododendron* veltet et eksemplar av japanseder. Som tidligere år gikk det ellers mest ut over planteskogen av sitka og hemlokk. Store trær la seg over gangvegene flere steder, bl.a. ved Røytepøyla på veien fra Dalsmyra til Mørkevatnet og på veien fra Miniarboretet mot Oldertøset. Dette skaffet oss mye ekstraarbeid med å rydde fram stier og veier, og vi måtte leie inn maskinell hjelp for å ta unna store mengder tømmer som kom ned i stormfellingene. Gapahuken i Mørkevågen, som ble knust av vindfall under "Nina" i januar, er reparert med assistanse fra av Venneforeningens dugnadsgjeng.

Det meste av tømmeret ble solgt, men hemlokk er ikke lett å få avhendet. Det virket som vi ikke har fått avsetning på, er benyttet til kavling under gangveg i myr, og begynte derfor å ta opp gangvegen over Langemyra i området for nord-amerikanske trær. Dette gir en lenge tiltrengt oppgradering av denne veien, og samtidig tilgang på god torvjord.

Blomstringen til mildekrokus ved Folkehøgskulen kom til normal tid rundt 10. mars. Den ble omtalt på radio i "Naturens verden" der Heidi Lie Andersen og Bodil Oma medvirket.

I midten av april var blomstringen i artssamlingen til rhododendron godt i gang, og den kom til normal tid eller noe seinere. Etter den fuktige og ikke særlig kalde vinteren var plantene i god stand da våren kom. Men totalt sett ble det en sein vår da utviklingen gikk tregt pga. det kjølige været i april – juni. Hele sesongen ble dermed forskjøvet utover, slik blomstringen ble sein også på sommeren og frø ble seint modent på høsten.

Vi hadde en vellykket overvintring av banan ute i Hatlehaugen. Bananplantene våre blir vanligvis tatt inn i veksthuset, men sist vinter lot vi en av plantene stå ute, godt tildekket med isolasjon. Det var en japansk fiberbanan som er av de hardføre artene, men vi kunne likevel ikke ta det for gitt at den ville overleve ute i Arboretet. Like over bananplantene i Hatlehaugen var det fin blomstring på lommetørkletreet i juni, en sjelden attraksjon som vi bare så vidt har opplevd tidligere i Arboretet. Vi håper treet er blitt såpass gammelt at det kommer til å blomstre regelmessig.

Etter en fin start på høsten fikk vi blomster på *Eucryphia glutinosa* i begynnelsen av oktober. Det er en sjelden chilensk busk som står i bakken like nedenfor administrasjonen.

Ansatte og dugnadsfolk

Stiftelsen har arbeidsgiveransvar for fast ansatte. Anleggsgartner Paul Edmundo Odfjell var tilsatt på midlertidige kontrakter fram til og med 30. juni, og gikk deretter over i stilling som anleggsgartner i prosjekt "Krafttak 2015-2019". Vi har også hatt god hjelp av Gustav Flatabø som har vært hospitant det meste av året. Arbeidet de har utført var dels knyttet til prosjektet Arboretets hovedatkomst på Dalsmyra og opprydding etter stormen 10. januar med reparasjon av grøfter og grusing av veiene.

Fra april til september var det tilsatt seks sommervikarer i til sammen 39 uker med arbeid i Arboretet.

Nyanlegg og oppgraderingsarbeider

Prosjektet "Hovedatkomst Dalsmyra" er ikke helt i mål. Tavlene er tatt ned og stativene er pusset opp i ny grønnfarge. Nytt fundament er støpt og klargjort ved innkjørselen til Dalsmyra. Utkast til tavle med kart og tekst med bilder er til korrektur og ferdigstilling hos Grafika AS ved årets utgang.

Etter noen hendelser der uvedkommende tok seg inn i Arboretet fra Dalsmyra ved å kjøre over gressplenen og utenom bommen, ble det i juni lagt ut store steiner langs sørøstkanten av P-plassen.

En viktig oppgradering har vært prosjektet med nye steinbenker i Arboretet. Etter søknad fra venneforeningen til et allmenntilgjengelig fond innvilget Sparebanken Vest kr 50.000 til benker, og i tillegg gav venneforeningen et tilsvarende beløp. Skifersteiner til benkene fra bruddet i Jondal ble kjøpt inn og ankom på slutten av året.

Prosjekt krafttak 2015-2019

Det store prosjektet i 2015 var "Krafttak 2015-2019" som ble startet opp. Etter at det i løpet av våren ble klart at finansieringen var sikret for 5 år, er det anskaffet ny traktor og to tilhengere. Dette utstyret ble valgt etter nøye samråd med daglig leder for Universitetets driftsavdeling, og vurdering av hvordan prosjektets virke best kan passes inn med den øvrige virksomheten på Milde. Så ble det med virkning fra 1. juli 2015 opprettet en full prosjektstilling som anleggsgartner for prosjektperioden der Paul Edmundo Odfjell ble tilsatt. Prosjektet vil fortsette anleggsarbeidene ved Arboretets hovedatkomst på Dalsmyra og fullføre de arbeidene som er igangsatt.

Oppryddingsarbeidet etter stormen "Nina" satte sitt preg på arbeidet i Arboretet de fire første månedene i 2015. Hogst og tømmertransport med tunge maskiner på høsten nødvendiggjorde igjen reparasjoner og ny grusing ut over det som er vanlig. Dette førte til at andre prosjekter måtte legges til side midlertidig (eksempelvis veien gjennom Tømmersmåget). Drenering av planteskolen i Sløyfen og opparbeidelse av trasé for driftsvei fortsatte og ble før årsskiftet 2015 ført så langt at traséen er gang- og kjørbær. Det gjenstår toppgrus og påfylling av jord langs veien før planting.

Avslutning av veien gjennom Tømmersmåget er opparbeidet, men ferdigstillelse i den ene enden er utsatt mens opprydding etter stormene og reparasjon av veier pågår. Nå når anlegget av veien i Gjørevikhaugene ("Sløyfen") er avsluttet, vil veien gjennom Tømmersmåget kunne ferdigstilles.

Samlingene og plantemateriale

I løpet av 2015 er samlingene tilført 201 nye aksesjoner. Brorparten av disse er Rhododendron (98 aksesjoner), dernest følger roser (50), rogn og asal (9), bjørk (5) og lønn (4). Lynghagen ble supplert med 11 nye aksesjoner. En vesentlig andel av de nye aksesjonene ble mottatt som gave fra Botanisk hage på Tøyen. Den omfattet levende planter av 50 aksesjoner man der hadde formert fra frø villinnsamlet i Kina. Dette materialet vil gi et kjærkomment supplement til Arboretet samlinger fra Asia.

Formering av gamle lindetrær (*T. ×europaea*) i Bergen sentrum i samarbeid med Eiendomsavdelingen, UiB. I 2015 er det fylt på jord og satt opp skjerm omkring foten på ett av trærne i alléen ved Geofysisk institutt, Nygårdshøyden, slik at rotskudd kan etableres med røtter. Ca. 20 skudd vil tatt vare på.

Skadegjørere

I *Rhododendron*-artssamlingen ble det ved tilsyn fra Mattilsynet 16. september påvist smitte av *Phytophthora ramorum* på noen busker i Rhododendron-samlingene. Det ble pålegg om å fjerne enkelte busker og beskjæring av enkelte andre. Den 17. november var det befaring fra Mattilsynet for å være helt trygg på at de observerte infiserte planter ble lokalisert riktig og dermed kunne fjernes forsvarlig. Fra Arboretet møtte Per Harald Salvesen. Med frist 1.12.2015 ble følgende tiltak gjennomført:

- 1 Destruksjon av tre rhododendron i artssamlingen, det gjadt rhododendronhekk i "planteskulen" i Gjørevikhaugen. Anviste busker ble fjernet og kvister og greiner levert til BIR for destruksjon. Røtter og jord ble gravd opp i anvist omfang og massene gravd ned på anvist plass ved P-plass Dalsmyra. Overdekket med vel ½ m jord.
- 2 *Rhododendron roxieanum* var. *roxieanum*. To planter på nedsiden av veg fjernet og sendt til destruksjon. Jord og røtter gravet ned som over (pkt. 1).
- 3 I sortssamlinga (Nydalen) ble rotskudd og nedre greiner på *Rhododendron ponticum* 'Roseum' og *Rh.* 'Golden Coach' fjernet og sendt til BIR for destruksjon. Strø og jord under buskene fjernet og gravet ned som over (pkt 1)
- 4 Rhododendronsamlingene overvåkes i samarbeid med Mattilsynet. Rutiner for drift og vedlikehold av samlingene, herunder behandling av jord og plantemateriale gjennomgås for å minimalisere sjansen for spredning av smitte.

Blondehuset

Huset ble vasket ned og nymalt av 'Kor e' Vi'. Hagen er opprustet og velpleid takket være dyktige sommerhjelpere og assistanse fra Veksthuset.

Kaféen har vært i sving som vanlig fra påske og ut desember, med stort besøk på fine helger. Driften er det 'Kor e' Vi' som står for. Ordinær utleie av huset har opphørt grunnet manglende kapasitet til å administrere dette, samt at kjøkkenet trenger en oppgradering.

Plantedatabasen Iris

Samlingsforvaltningen med oppdatering av plantene i databasen, på skilt og kart er en viktig del av arbeidet vårt. Den geografiske informasjonen er blitt tilgjengelig for publikum via hageutforskeren i Iris, men så langt er bare Rhododendronartssamlingen og Japanhagen

blitt publisert. Det arbeides med å klargjøre flere samlinger for publisering via nettsiden vår, da dette er en prioritert oppgave for Universitetsmuséet.

Fotodatabase

Fotostation brukes som database for fotosamlingen, og programmet har kobling mot Iris for effektiv innskriving og kvalitetssikring på data som legges inn. Det er tidkrevende å legge inn tekster til bildene, og mye arbeid gjenstår.

Nettsider

Nettsidene blir stadig viktigere for å nå ut til publikum og media med informasjon. Vi hadde 54.255 besøk på hjemmesidene i 2015. Vi informerer om viktige hendelser, og lager nyhetssaker om det som skjer. Facebook blir også flittig brukt, gjerne om mindre saker, til publisering av aktuelle bilder og til annonsering av arrangementer.

Nye karttavler

De gamle karttavlene i Arboretet som står ved Norske trær og i Miniarboretet skal skiftes ut, og det skal komme ny tavle på Dalsmyra. Arbeidet med utformingen av nytt kart startet i 2014, men ble ikke slutført i 2015.

Frøliste, Index Seminum 2015

Til vår Index Seminum prioriterte vi innsamling av frø i naturen, og vi dro på flere organiserte innsamlingsturer, både i lavlandet og i fjellet. Turene gikk til Herdla i Askøy (30. september), Rallarvegen fra Myrdal til Kleivagjelet (6. oktober) og Ølveshovda i Kvinnherad (14. oktober). Flere ansatte ved Arboretet og Botanisk hage deltok på innsamlingsturene, der det ble samlet frø til frølisten og spesielle planter til egne samlinger.

En lengre tur over 5 dager gikk til Nordfjord og Sunnmøre (10. – 16. august), der det ble samlet frø og planter, både levende til våre samlinger og presset materiale til herbariet ved muséet. Fra Milde deltok Heidi Lie Andersen, Bodil Oma og Bjørn Moe, og fra Herbariet deltok Solfrid Hjelmtveit og Jenny Smedmark. Turen ble finansiert av Olaf Grolle Olsens legat.

Utover de organiserte turene ble det samlet på Algrøy i Fjell (13. september), ved Eidesvik, Holmesjøen og Steinsvågen i Bømlo (26. september) og vestlige Hardangervidda, Eidfjord (flere turer i september og oktober). Av planter som ble samlet kan nevnes: hvitblomstret røsslyng til Lynghagen fra Algrøy, småasal og fægrirogn fra Ølveshovda til *Sorbus*-samlingen. Til frølisten fikk vi 130 arter villinnsamlet av totalt 190 nummer.

Årringen

Stiftelsen bidrar til trykking av årsskriftet **Årringen**, som utgis av Arboretet og Botanisk hage. Årringen nr. 18 (2014) ble trykket i mars og distribuert i april 2015. Arboretets venner pakket og sendte ut til medlemmene på dugnad, og abonnenter og noen andre kontakter fikk sine eksemplarer tilsendt før påske. Redaksjonsarbeidet med Årringen nr. 19 (2015) startet i slutten av desember 2015.

Årringen 2015 inneholder bl.a. en lengre artikkel av Per Harald Salvesen om historien til fægrirognen i Muséhagen, et eksemplar av en spesiell form av fagerrogn som kun er funnet i Sunnhordland, og som i 1909 ble samlet på Ånuglo av daværende prof. Jens Holmboe. Treet er formert fra frø i Arboretet på Milde, og en avkomplante av disse står på Muséplassen som et meget vakkert tuntre for Universitetet i Bergen.

Utadrettet virke

Arboretets dag

Det største arrangementet vårt er Arboretets dag som gikk av stabelen søndag 31. mai. Det ble en vellykket dag med fint vær og stor oppslutning. Mange samarbeidspartnere, både gjengangere og noen nye deltok med stands. Eides Stauder deltok med salg av stauder. Konferansier var Øyvind Offerdal som også stilte med lydanlegg og underholdt med gitar. Til underholdningen bidro også Per Bolstad, Arvid Aasprang og 'Kor e' Vi'.

Arboretets venner

Arboretets venner arrangerte tur til Lyngheiseret i Lindås søndag 13. august der de fikk omvisning. De holdt også vårmøte og høstmøte, begge i lokalet i Fana kulturhus på Nesttun.

"Trærne før våren"

Lørdag 7. mars arrangerte ledet Per H. Salvesen og Bjørn Moe kurs om bestemmelse av trær om vinteren. Kurset var i regi av Arboretets venner og Norsk Botanisk forening, Vestlandsavdelingen. Det møtte 36 deltakere til kurset som ble holdt innendørs i veksthuset på Milde med materiale (kvister, kongler mm.) som var samlet inn i Arboretet.

Plantesalg

Venneforeningens årlige plantesalg ble avviklet lørdag 25. april og gir et godt tilskudd til foreningens økonomi. Arboretets venner har i tillegg tatt ansvaret for salg av ved, både kapping og pakking i sekker. Til sammen ble inntektene for vedsalg kr 15.060,- og planteslaget kr 59.105,-.

Soppens dag

Soppens dag ble arrangert søndag 6. september i Blondehuset der det var stor utstilling, soppkontroll og salg av soppsuppe. Som vanlig var det Soppforeningen i Bergen som stod ansvarlig for arrangementet, og det ble også dette året godt besøkt, anslag på ca. 400 personer.

Rosens dag

Roseforeningen avd. Hordaland arrangerte omvisninger og salg av roser i Rosariet lørdag 4. juli. Fra Arboretet deltok Per H. Salvesen og Daniel Ducrocq.

Kurs i plantelatin

Hva betyr de latinske plantenavnene? Mange lurer på det, og det var stor interesse for kurset som ble arrangert over 3 kvelder á 2 timer i Blondehuset i regi av Rhodo Vest og Arboretets venner. Kursleder var Tor Jan Ropeid, og det var over 30 deltakere.

Juleutstillingen

For tredje året på rad laget Arboretet og Botanisk hage til juleutstilling i Blondehuset, og den var åpen i hele adventstiden. "Julens botanikk" hadde også denne gangen fokus på de ulike vekstene vi forbinder med julen. Både planter fra egne samlinger og innkjøpte for anledningen ble benyttet. I kortrappen ble det montert en stor tipi laget av vindfelt hemlokk, både tømmer til bærende stokker og baret til å gjøre den tett. Inne i tipien ble det laget til en kongleutstilling. Utstillingen ble godt mottatt av publikum. Med hjelp fra venneforeningen kunne vi holde åpent også i helgene.

Vi arrangerte juleverksted søndag 6. desember, et populært tiltak for dem som besøker juleutstillingen. Veksthuset blir tilrettelagt for at publikum kan lage sine egne julekranser av materiale hentet i Arboretet. Det ble laget over 100 kranser. Venneforeningen bidrar med veiledning og praktisk hjelp.

Omvisninger

Det ble i løpet av året gitt 62 organiserte omvisninger med guide i Arboretet og Botanisk hage, og totalt 1552 registrerte personer deltok. Av disse var det 318 skoleelever fordelt på 14 klasser som fikk omvisning i juleutstillingen etter at det ble lagt ut som tilbud på Den kulturelle skolesekken.

Vi hadde et variert programtilbud til publikum som ble trykket i brosjyrefolder og markedsført på våre nettstedene. Besøkstillene var gode.

Av omvisninger og annet i Arboretet kan nevnes (ufullstendig liste):

Finska Rhododendronsällskapet på besøk 7. mai med over 30 deltakere som ble vist om på Milde av Per M. Jørgensen og Per H. Salvesen.

Omvisning i samlingen for "Norske trær", tirsdag 12. mai etter årsmøtet til venneforeningen, ved Bjørn Moe, 20 deltakere.

"Rhododendronvandring" 7. juni med omkring 35 deltakere ved Per H. Salvesen

"Villblomedagen" 14. juni med demonstrasjon av villblomster ved Bjørn Moe, vel 30 deltakere.

"naTURjentene Bergen" (29/6). Naturvernforbundet Hordaland inviterer til Friluftsskolen sommeren 2015 i Bergen 29. juni - 3. juli. Startet 29/6 med besøk i Arboretet med Per H. Salvesen. 13 påmeldte jenter og 2 voksne fra Naturvernforbundet deltok (<https://www.deltager.no/naturjentenebergen>).

Etter- og videreutdanning for lærere

I regi av Skolelaboratoriet for realfag arrangerte vi et etterutdanningskurs for lærere, tirsdag 25. august. Både Botanisk hage og Arboretet ble brukt til undervisningen som gikk over en hel dag med Bjørn Moe som kursleder. Dagen før holdt han forelesning som en introduksjon til selve kursdagen.

Boka om Muséhagen i Bergen

Takket være en bevilgning på kr 25.000 gitt av Tordis og Fritz C. Riebers legat, kunne Arboretet bidra økonomisk til utgivelsen av boka. Prosjektet har vakt berettiget oppmerksomhet. Den 13. januar kåserte Per Harald Salvesen for 43 tilhørere om "Muséhagen i Bergen, hagehistorisk klenodium og arena for botanisk formidling" basert på arbeidet han sammen med Per Magnus Jørgensen og Dagfinn Moe har holdt på med de siste par årene for å få utgitt bok om Muséhagen. Krypten, De Kulturhistoriske Samlinger ved Universitetsmuséet. Boka ble lansert i Muséhagen onsdag 26. august.

Annet

Hvert år opplever vi forespørsler fra mange som ønsker å bruke Arboretet til ulike formål. Noen eksempler fra 2015 er innspilling av en kortfilm ute i skogen, og inne i veksthuset er det gjort flere opptak til video og reklame. Arboretet er et svært viktig friluftsområde for mange, og vi får forespørsler om overnatting i telt, samt foreninger som ønsker å arrangere diverse aktiviteter. IL Gneist har faste poster med turorientering ute i skogen, og i tillegg

arrangerer de hvert år flere O-løp både for voksne og barn. Vi får løypene til gjennomsyn i forkant.

Befaringer, konsulentoppdrag, foredrag

Etter avtale med Hordaland fylkeskommune er stiklingsplanter av buksbom fra Gamlehagen på Store Milde under oppformering i Veksthuset på Milde. Plantene skal benyttes ved Stend gård til hekkene i parterret i den nye hagen, som er under opparbeidelse i gammeldags stil foran våningshuset. Stiklingene ble tatt sommeren 2015 fra den formen vi har kalt "Gul", en kraftigvoksende, buskformet sort som kun er kjent fra Store Milde og Baroniet i Rosendal, der den er kjent i hvert fall siden omkring år 1700. Denne sorten er benyttet med hell i hekkene i hagen ved Blondehuset. Den "tar" klipping godt og buskes, slik at den er lett å forme som hekk. Til sammen er nå ca. 3000 planter under oppaling i veksthuset på Milde. De skal etter planen leveres til hagen ved Stend sommeren 2017.

13. august: Rosene på slottsveggen i Baroniet i Rosendal ble gjennomgått og sortsbestemt etter forespørsel fra Norsk Roseforening, avdeling Hordaland. De fleste er rød blomstrede, nokså moderne klatreroser, bl.a. vakre eksemplarer av 'Hamburger Phoenix' (Kordes 1954), 'Dortmund' (Kordes 1954) og 'Raymond Chenault' (Kordes 1960). Dessuten et eksemplar av 'Dr. van Fleet' (1910) og en ubestemt rød blomstret sort, muligens 'Grand Hotel' (McGredy 1972). Historisk interessante er to eksemplarer av boursaultroser som med lange, nesten tornløse staver strekker seg minst 5 m opp på veggen der de hvert år klippes ned til øverste streng. Den ene sorten er bestemt foreløpig til 'Calypso' ('Blush Boursault'). Vi har stiklingsformerte planter i Arboretet, deriblant et eksemplar av 'Calypso' ved Blondehuset tatt fra et eksemplar i Rosendal som for et par år siden gikk ut og der kun stubben står igjen. Fra røttene skyter det opp rikelig med skudd av eplerose (*Rosa rubiginosa*) som har vært podestammen.

5. juni og 31. august: Befaring til Astruptunet i Jølster der flora og hagevekster skal registreres og beskrives.

9. september: Per H. Salvesen deltok på befaring med forfatter og naturfotograf Jan Rabben til Stord, Bømlo og Sveio for å finne fram og bestemme villroser til hans bok om floraen i Sunnhordland. Følgende arter ble funnet: *Rosa spinosissima*, *R. mollis*, *R. ×sabinii*, *R. canina*, *R. subcanina* og *R. dumalis*.

Nordisk arboretutvalg

Fagrådet

Stiftelsens fagråd har som etter ny oppnevning for fire år ved årsskiftet 2014/2015 følgende medlemmer:

Sissel Lerum, Bergen kommune
 Åge Landro, Bergen og Omland Friluftsråd
 Tor Myking, Norsk Inst. for skog og landskap, region vest
 Tor Jan Ropeid, Arboretets venner
 Anne Tafjord-Kirkebø, Hageselskapet Hordaland
 Anna Wathne, Norske landskapsarkitekters forening

I løpet av 2015 har Fagrådet hatt 3 møter der man særlig har behandlet tiltak under prosjekt "Krafttak 2015-2019". Arboretet har etter søknad oppnådd tilsagn om finansiell støtte på 5 millioner kroner for prosjektperioden, fordelt med 1 mill årlig. Prosjektet skal følge opp tilrettelegging for publikum ved Arboretets hovedatkomst på Dalsmyra, og videreføre samarbeidet med Bergen og Omland Friluftsråd. En har arbeidet med følgende delprosjekter:

1. Videre opprustning av adkomst fra Dalsmyra med utstillingen "Trærne gjenerobrer Norge". Ferdigstilling av tegninger for en "fondvegg" med beplantning og forstøtningsmur langs P-plass er bestilt hos Asplan Viak as.
2. Tilrettelegging for bevegelseshemmede ved Rosariet, inkludert Paviljong med utsikt over Naustdalen, Rosariet og Fanafjorden. Her er det etter befaring bestilt en utredning om arrondering og tilpasning av veier og nyanlegg fra Asplan Viak. Utredningen vil ventelig foreligge i april 2016.
3. "Rastebu" med grue for grilling, offentlig toalett og utendørs dusj ved Grønevika bade plass. Dette tiltaket inngår i utredningen pkt 2 over.
4. Oppgradering av stier og gangveinettet, for bedre tilgjengelighet for bevegelseshemmede. Det er gjort en gjennomgang av Arboretets hovedferdselsårer for å identifisere punkter som bør endres og utbedres for å bedre tilgjengeligheten og trafikksikkerheten i området. Rapporten "Veger og turveger i arboretet" forelå 12. november etter behandling i Fagrådet.
5. Utstilling av storbladete Rhododendron, Magnolia og Stewartia med rasteplass og gangvei. Opparbeidelsen av gangveien var ved årsskiftet ferdig med drenering, masseflytting og planering. Det gjensto kun et lag med toppgrus.
6. Rehabilitering av badelagunen i Sandholna. Her er det i 2015 ikke gjort framskritt.
7. Utstilling av nordamerikanske trær ved Mørkevågen med steintrapp er foreløpig utsatt.
8. Fornyng av helleplassen og ny port ved Blondehuset er foreløpig utsatt.
9. Ny hellelagt plass ved flaggstang med opprusting av adkomst og beplantning. Etter godkjenning i Fagrådet ble tiltaket planlagt i detalj før årsskiftet 2015-2016 ble med støtte fra anleggsgartner Stefan Reimann. Målsettingene er å kunne flagge til Arboretets dag 2016.

Fagrådet har også drøftet regelverk for innførsel og utplanting av arter som ikke er naturlig forekommende i Norge. En uttalelse fra Arboretet til høringen om Forskrift om fremmede organismer ble utarbeidet i samarbeid med Institutt for plantefag og andre og sendt inn til Miljødirektoratet.

Arboretets støttespillere

Støtteforeningen Arboretets venner er en viktig ressurs, både til å gi økonomisk støtte, og som bidragsyter til dugnad, avvikling av arrangementer og andre aktiviteter. Dugnadsinnsatsen har vært høy også i 2015, og hver uke stiller det opp en trofast gjeng som gjør mye nyttig arbeid. Det ble utført 1115 timer, og i tillegg 205 timer på onsdager i Rosariet, de øvrige på mandager og under arrangementer og juleutstillingen.

I tillegg til nyttig arbeid ute i samlinger og anlegg, har dugnadsfolkene høstet, rensset og pakket frø til vår egen frøliste før utsendelse til bytteforbindelser. De har også sortert arkivet av gamle frølister fra våre bytteforbindelser for innordning i biblioteket.

Norsk Roseforening, avdeling Hordaland samarbeider med Arboretet og Arboretets venner, og har i løpet av året bidratt med dugnadsinnsats hver onsdag ettermiddag i

Rosariet.

Arboretets venner bidro videre med innsats og ga etter søknad tilsagn til økonomisk støtte på ca. kr 140 000,- til

- Arboretets dag
- Juleutstillingen
- Planteinnkjøp
- Innkjøp av diverse utstyr
- Nye benker

Venneforeningen gav en ekstra bevilgning på kr 50.000 til benker for å gjøre dette til et større prosjekt (se avsnitt over).

Tildelingen ble regnskapsført via Universitetet i Bergens prosjektmodul.

En annen viktig støttespiller for oss er "Kor e' Vi" som driver kaféen i Bløndehuset på søn- og helligdager fra påske og ut september. I mai og juni er det kafé også på lørdager. Besøksstatistikken viser størst tilstrømming på søndager med fint vær, med Arboretets dag som et høydepunkt.

Stiftelsen Det Norske Arboret

Årsregnskap 2015

Stiftelsen Det Norske Arboret

Resultatregnskap

NOTER	DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2015	2014
	Leieinntekter	137 200	143 760
2	Offentlige tilskudd	1 081 000	1 074 300
2	Andre tilskudd	1 100 000	725 000
	Salg og gårdsinntekter	64 355	65 628
	Andre salgsinntekter	1 200	5 328
	Sum driftsinntekter	<u>2 383 755</u>	<u>2 014 016</u>
3	Lønnskostnad	864 991	416 898
1	Avskrivning på driftsmidler	15 000	15 000
	Administrasjonskostnader	1 424 317	1 136 577
	Vedlikehold	116 796	79 048
	Drift direktørbolig	17 386	13 729
	Div. småutstyr	25 097	0
	Kurs og opplæring	449	0
	Sum driftskostnader	<u>2 464 035</u>	<u>1 661 252</u>
	Driftsresultat	<u>-80 280</u>	<u>352 764</u>
	FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER		
	Renteinntekter gavemidler	5 774	17 843
	Annen finansinntekt	19	12 532
	Rentekostnad dir.bolig	0	18 487
	Annen rentekostnad	54 177	33 538
	Annen finanskostnad	367	441
	Resultat av finansposter	<u>-48 752</u>	<u>-22 091</u>
	Arsresultat	<u>-129 032</u>	<u>330 673</u>
	OVERFØRINGER		
	Overført til egenkapitalen	0	-330 673
	Overført fra egenkapitalen	129 032	0
	Sum overføringer	<u>-129 032</u>	<u>330 673</u>

Stiftelsen Det Norske Arboret
Spesifikasjon resultatregnskap

	2015	2014
6810 Regnskapssupport	0,00	3 585,00
6820 Trykkingsutgifter	17 325,00	15 141,00
6840 Kontingenter	7 948,24	10 071,05
6870 Utadrettet virksomhet	9 299,79	20 320,99
7140 Reisekostnad, ikke oppg.pliktig	5 289,00	0,00
7145 Tilskuddsreiser (fra prosjekter)	0,00	13 059,00
7770 Bank og kortgebyrer	8 192,25	3 535,50
7790 Annen kostnad	35 490,80	25 654,05
7799 Avrundingskonto	-0,84	-0,55
	<u>1 424 316,79</u>	<u>1 136 577,00</u>
Vedlikehold		
6600 Vedlikeh.drift,bygn,utstyr	5 296,56	0,00
6611 Kostnader Blondehuset	73 932,98	30 528,36
7500 Forsikringspremie	37 466,59	48 419,47
7750 Festeavgift	100,00	100,00
	<u>116 796,13</u>	<u>79 047,83</u>
Drift direktørbolig		
6330 Komm.avg.dir.bolig	5 682,91	5 586,23
6570 Arbeidsklær og verneutstyr	0,00	279,00
6610 Driftskostn.dir.bolig	3 419,90	1 769,55
6940 Porto	0,00	-141,00
7150 Diettkostnad, oppgavepliktig	1 590,00	0,00
7510 Forsikring dir.bolig	6 692,97	6 235,22
	<u>17 385,78</u>	<u>13 729,00</u>
Div. småutstyr		
6550 Småinvesteringer, utstyr	25 096,71	0,00
	<u>25 096,71</u>	<u>0,00</u>
Kurs og opplæring		
6860 Kurs og opplæring	449,00	0,00
	<u>449,00</u>	<u>0,00</u>
Renteinntekter gavemidler		
8050 Annen renteinntekt	-5 773,56	-17 842,52
	<u>-5 773,56</u>	<u>-17 842,52</u>
Annen finansinntekt		
8060 Valutagevinst (agio)	-19,26	-39,46
8070 Annen finansinntekt	0,00	-12 493,00
	<u>-19,26</u>	<u>-12 532,46</u>
Rentekostnad dir.bolig		
8155 Rentekostnader dir.bolig	0,00	18 486,54
	<u>0,00</u>	<u>18 486,54</u>

Stiftelsen Det Norske Arboret
Spesifikasjon resultatregnskap

	2015	2014
Annen rentekostnad		
8150 Annen rentekostnad	54 177,39	33 538,48
	<u>54 177,39</u>	<u>33 538,48</u>
Annen finanskostnad		
8160 Valutatap (disagio)	317,49	440,91
8170 Annen finanskostnad	50,00	0,00
	<u>367,49</u>	<u>440,91</u>
Overført til egenkapitalen		
8910 Årsoverskudd	0,00	330 673,26
	<u>0,00</u>	<u>330 673,26</u>
Overført fra egenkapitalen		
8961 Årsunderskudd	-129 032,19	0,00
	<u>-129 032,19</u>	<u>0,00</u>

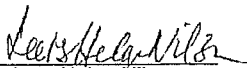
Stiftelsen Det Norske Arboret
Balanse pr. 31. desember

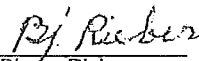
NOTER	EIENDELER	2015	2014
	<i>Anleggsmidler</i>		
	Varige driftsmidler		
1	Direktørbolig	865 000	865 000
1	Grunnareal	129 396	129 396
1	Garasjebygg	210 000	215 000
1	Forskning/kontorbygg	1 520 000	1 530 000
	Sum varige driftsmidler	<u>2 724 396</u>	<u>2 739 396</u>
	Sum anleggsmidler	<u>2 724 396</u>	<u>2 739 396</u>
	<i>Omløpsmidler</i>		
	Beholdninger Gården	<u>1 000</u>	<u>1 000</u>
	Fordringer		
	Andre kortsiktige fordringer	<u>15 277</u>	<u>15 170</u>
	Sum fordringer	<u>15 277</u>	<u>15 170</u>
	Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>2 627 272</u>	<u>1 244 873</u>
	Sum omløpsmidler	<u>2 643 549</u>	<u>1 261 043</u>
	SUM EIENDELER	<u>5 367 945</u>	<u>4 000 439</u>

Stiftelsen Det Norske Arboret
Balanse pr. 31. desember

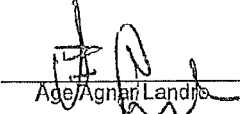
NOTER	EGENKAPITAL OG GJELD	2015	2014
	<i>Egenkapital</i>		
5	Egenkapital	1 356 021	1 485 053
	Sum egenkapital	<u>1 356 021</u>	<u>1 485 053</u>
	Avsatt til senere bruk		
	Konows fond	100 000	100 000
	Avsatt bistilling	19 437	19 437
	Ikke benyttede øremerkede tilskudd	2 527 202	1 061 684
	Sum avsetninger	<u>2 646 640</u>	<u>1 181 122</u>
	<i>Gjeld</i>		
	Annen langsiktig gjeld		
	Gjeld til kredittinstitusjoner	754 175	81 375
4	Øvrig langsiktig gjeld	448 731	1 148 731
	Sum annen langsiktig gjeld	<u>1 202 906</u>	<u>1 230 106</u>
	Kortsiktig gjeld		
	Leverandørgjeld	6 332	25 632
	Annen kortsiktig gjeld	156 045	78 525
	Sum kortsiktig gjeld	<u>162 378</u>	<u>104 157</u>
	Sum gjeld	<u>4 011 924</u>	<u>2 515 385</u>
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>5 367 945</u>	<u>4 000 439</u>

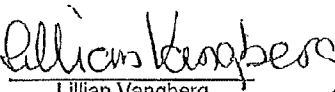
Bergen, 23.6.2016

Lars Helge Nilsen
styrets leder

Bjarne Rieber
nestleder

Ivar Ekanger

Ade Agnar Landro

Lillian Vangberg

Stiftelsen Det Norske Arboret
Spesifikasjon balanse pr. 31. desember

	2015	2014
Direktørbolig		
1111 Direktørbolig	865 000,00	865 000,00
	<u>865 000,00</u>	<u>865 000,00</u>
Grunnareal		
1150 Eiend."FURULY"	78 000,00	78 000,00
1151 G.nr.104, bnr.112	51 396,00	51 396,00
	<u>129 396,00</u>	<u>129 396,00</u>
Garasjebygg		
1110 Garasjebygg	210 000,00	215 000,00
	<u>210 000,00</u>	<u>215 000,00</u>
Forskning/kontorbygg		
1100 Forskning/kontorbygg	1 520 000,00	1 530 000,00
	<u>1 520 000,00</u>	<u>1 530 000,00</u>
Beholdninger Gården		
1190 Beholdning gården	1 000,00	1 000,00
	<u>1 000,00</u>	<u>1 000,00</u>
Andre kortsiktige fordringer		
1720 Forskuddsbet.forsikringer	15 276,75	15 169,59
	<u>15 276,75</u>	<u>15 169,59</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l.		
1900 Kasse (Arb)	343,00	710,00
1910 DnB 5202.09.83361	345 094,17	343 594,59
1920 Bank kto.0535.54.86089	93 647,36	110 584,00
1940 Bank 5235.09.51245	1 203 641,12	590 721,77
1945 Bank 5235.05.10583	954 155,27	165 248,94
1950 Bankinnskudd for skattetrekk	30 390,95	14 821,65
1960 Markedsfon	0,00	19 192,00
	<u>2 627 271,87</u>	<u>1 244 872,95</u>
Egenkapital		
2030 Egenkapital	129 032,19	-330 673,26
2050 Annen egenkapital	-1 485 053,21	-1 154 379,95
	<u>-1 356 021,02</u>	<u>-1 485 053,21</u>
Konows fond		
2980 Konows Fond	-100 000,00	-100 000,00
	<u>-100 000,00</u>	<u>-100 000,00</u>
Avsatt bistilling		
2981 Avsatt bistilling	-19 437,39	-19 437,39
	<u>-19 437,39</u>	<u>-19 437,39</u>

Stiftelsen Det Norske Arboret
Spesifikasjon balanse pr. 31. desember

	2015	2014
Ikke benyttede øremerkede tilskudd		
2982 Avsatt div.prosjekter	-919 702,20	-1 054 184,43
2990 Annen kortsiktig gjeld	-1 607 500,00	-7 500,00
	<u>-2 527 202,20</u>	<u>-1 061 684,43</u>
Gjeld til kredittinstitusjoner		
2243 Lån DnB (adm bygg)	0,00	-81 375,00
2252 DNB 1213.06.07614	-754 175,00	0,00
	<u>-754 175,00</u>	<u>-81 375,00</u>
Øvrig langsiktig gjeld		
2241 Lån Nyquist Gulbr	-196 228,00	-196 228,00
2242 Lån Hviding Canning	-252 503,28	-252 503,28
2250 Lån Grolle Olsen, dir	0,00	-400 000,00
2251 Lån BB jub.fond dir	0,00	-300 000,00
	<u>-448 731,28</u>	<u>-1 148 731,28</u>
Leverandørgjeld		
2410 Leverandørgjeld	-6 332,32	-25 631,97
	<u>-6 332,32</u>	<u>-25 631,97</u>
Annen kortsiktig gjeld		
2600 Forskuddstrekk	-30 339,00	-14 800,00
2770 Skyldig arbeidsgiveravgift	-17 645,71	-9 748,53
2780 Påløpt arbeidsgiveravgift	-12 254,00	-5 615,97
2940 Feriepenger	-86 907,75	-39 829,76
2950 Påløpt rente	-8 898,95	-8 531,00
	<u>-156 045,41</u>	<u>-78 525,26</u>

Stiftelsen Det Norske Arboret

Noter til regnskap 2015

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for små foretak. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, korrigert for nedskrivninger og avskrivninger. Nedskrivning foretas når forskjellen mellom virkelig verdi og bokført verdi er vesentlig, og verdiforringelsen antas ikke å være av forbigående karakter. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Inntekter

Inntekt regnskapsføres når den er opptjent, altså når krav på vederlag oppstår. Dette skjer når tjenesten ytes, i takt med at arbeidet utføres. Inntektene regnskapsføres med verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Kostnader

Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfeller det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier. Øvrige unntak fra sammenstillingsprinsippet er angitt der det er aktuelt.

Stiftelsen Det Norske Arboret

Noter til regnskap 2015

Note 1 – Varige driftsmidler

	Direktørbolig	Grunnareal	Garasjebygg	Forskning-/ kontorbygg	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.	865.000	129.396	300.000	1.700.000	2.994.396
Tilgang i året	0	0	0	0	0
Avgang til anskaffelseskost	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31.12.	865.000	129.396	300.000	1.700.000	2.994.396
Akk. av- og nedskrivninger pr. 1.1.	0	0	85.000	170.000	315.531
Årets avskrivninger	0	0	5.000	10.000	15.000
Akk. av- og nedskrivn. pr. 31.12.	0	0	90.000	180.000	270.000
Bokført verdi pr. 31.12.	865.000	129.396	210.000	1.520.000	2.724.396
Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger			1,7 %	0,6 %	

Alle driftsmidler avskrives lineært.

Note 2 – Tilskudd

Offentlige tilskudd	2015	2014
Hordaland Fylke	280.000	394.300
Landbruksdepartementet	400.000	400.000
Bergen kommune	401.000	280.000
Sum	<u>1.081.000</u>	<u>1.074.300</u>

Andre tilskudd

Tordis og Fritz C Riebers legat	25.000	675.000
V. Aase og J.F. Odfjells Allmennyttige Stiftelse	250.000	0
Trond Mohn, Meteva AS	500.000	0
Bergen og Omland Friluftsråd	75.000	50.000
Bjarne Rieber, Rika AS	250.000	0
Sum	<u>1.100.000</u>	<u>725.000</u>

Tilskudd regnskapsføres etter bruttometoden.

Stiftelsen Det Norske Arboret
Noter til regnskap 2015

Note 3 – Lønnskostnad, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Lønnskostnad	2015	2014
Lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift	743.475	359.537
Arbeidsgiveravgift	101.275	50.695
Andre ytelser	20.240	6.666
Sum	<u>864.991</u>	<u>416.898</u>

Stiftelsen Det Norske Arboret har ved utgangen av året en fast ansatt.

Pensjon

Foretaket er følgelig ikke pliktig til å ha egen tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Kostnader til revisor

Godtgjørelse til Deloitte AS og samarbeidende selskaper for revisjon utgjør i 2015 kr 34.562 (inkl. mva).

Note 4 – Fordringer, gjeld og garantiforpliktelser

Gjeld	2015	2014
Gjeld med forfall senere enn ett år	<u>1.171.806</u>	<u>1.214.606</u>
Gjeld med forfall senere enn fem år	<u>1.047.406</u>	<u>1.152.606</u>

Note 5 – Egenkapital

	Egenkapital
Egenkapital 1.1.2015	1 485 053
<i>Årets endring i egenkapital</i>	
Årets resultat	-129 032
Egenkapital 31.12.2015	1 356 021

Stiftelsen Det Norske Arboret
Spesifikasjon resultatregnskap

	2015	2014
Leieinntekter		
3620 Leieinnt. dir.bolig	-129 200,00	-126 760,00
3630 Leieinntekter Blondehuset	-8 000,00	-17 000,00
	<u>-137 200,00</u>	<u>-143 760,00</u>
Offentlige tilskudd		
3410 Off. tilskudd	-1 081 000,00	-1 074 300,00
	<u>-1 081 000,00</u>	<u>-1 074 300,00</u>
Andre tilskudd		
3420 Andre tilskudd	-1 100 000,00	-725 000,00
	<u>-1 100 000,00</u>	<u>-725 000,00</u>
Salg og gårdsinntekter		
3110 Salgsinntekter, gård	-60 455,00	-64 023,00
3150 Salg Arringen	-3 900,00	-1 605,00
	<u>-64 355,00</u>	<u>-65 628,00</u>
Andre salgsinntekter		
3900 Andre driftsrel. inntekter avg.pliktig	-700,00	-5 328,00
3990 Andre inntekter	-500,00	0,00
	<u>-1 200,00</u>	<u>-5 328,00</u>
Lønnskostnad		
5000 Lønn til ansatte	63 693,59	63 692,31
5021 Lønn-ekstrahj/midl.	476 629,88	256 014,72
5022 Prosjektstilling (krafttak)	171 700,20	0,00
5090 Periodiseringskonto lønn Gr. 50	-67 710,00	0,00
5180 Feriepenger beregnet	86 907,76	39 829,76
5182 Arb.avg. påløpne feriepenger	12 254,02	5 616,02
5280 Annen fordel i arbeidsforhold	6 240,00	0,00
5290 Molkonto for gruppe 52	-6 240,00	0,00
5400 Arbeidsgiveravgift	101 275,19	45 078,71
5420 Innberetningspl. pensjonskostnader	6 240,00	0,00
5920 Yrkeskadeforsikring	9 795,28	6 666,44
7100 Bilgodtgjørelse, oppgavepliktig	4 204,80	0,00
	<u>864 990,72</u>	<u>416 897,96</u>
Avskrivning på driftsmidler		
6000 Avskr. bygn. og annen eiendom	15 000,00	15 000,00
	<u>15 000,00</u>	<u>15 000,00</u>
Administrasjonskostnader		
6580 Arboretets planteplan	148 613,72	20 668,24
6590 Diverse driftskostnader	700,00	0,00
6700 Prosjekter	891 136,63	725 039,02
6710 Regnskapshonorar	65 759,70	49 503,70
6720 Honorar for revisjon etc	34 562,50	50 000,00
6730 Administrative tjenester	200 000,00	200 000,00

Til styret i Stiftelsen Det Norske Arboret

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Stiftelsen Det Norske Arboret som viser et underskudd på kr 129.032. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, og resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Stiftelsen Det Norske Arboret per 31. desember 2015 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om utdelinger og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi stiftelsen er forvaltet og utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Bergen, 23. juni 2016
Deloitte AS

Bjarne Ryland
statsautorisert revisor